

Herman Berčič

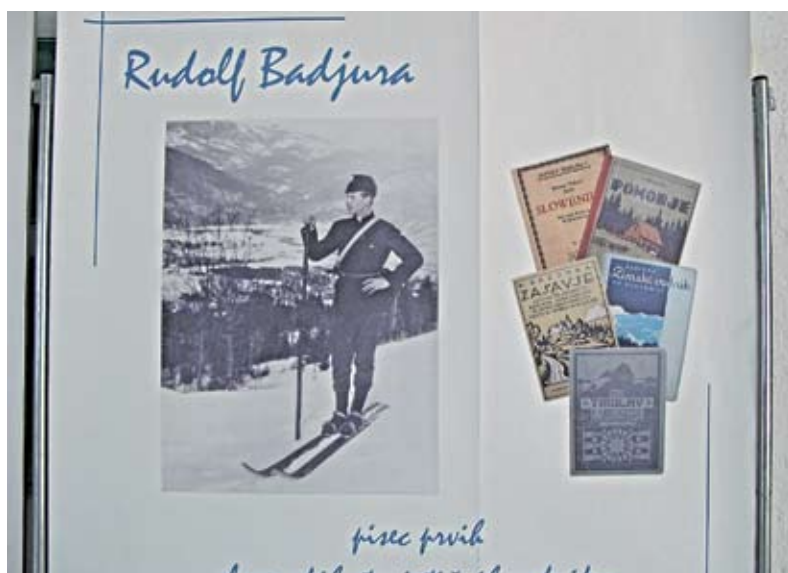
Razkrivanje osebnosti in delovanja publicista, smučarja in gornika Rudolfa Badjura

(Ob rob simpoziju o Rudolfu Badjuri)

Izvleček

Simpozij o Rudolfu Badjuri, ki sta ga sredi marca (2014) organizirala Združenje vojaških gornikov Slovenije in Večnacionalni center odličnosti za gorsko bojevanje Slovenske vojske v Centru za usposabljanje MORS v Poljčah pri Begunjah na Gorenjskem, je razkril vrsto zanimivosti, prinesel pa je tudi kar nekaj novih spoznanj. Posamezni avtorji so z različnih zornih kotov obravnavali življenje in delo Rudolfa Badjura. Izkazalo se je, da je bila osvetlitev tega izjemno zanimivega Slovenca, domoljuba, vojaškega častnika, planinca, gornika, smučarja, učitelja in pisca prvih slovenskih planinskih in turističnih vodnikov ne le smiselna, marveč tudi zaradi njegovih mnogoterih zaslug za obstoj in razvoj slovenskega naroda upravičena in potrebna.

Ključne besede: Rudolf Badjura, smučanje, pohodništvo, planinstvo, gornišstvo, turistično slovstvo, publicistika, športni turizem.

Rudolf Badjura kot smučarski učitelj, foto:Herman Berčič

Revealing personality traits and work of the publicist, skier and mountaineer Rudolf Badjura

(addendum to the symposium on Rudolf Badjura)

Abstract

The symposium on Rudolf Badjura, which was organised in the middle of March (2014) by the Slovenian Association of Mountain Soldiers and the Multinational Centre of Excellence for Mountain Warfare of the Slovenian Armed Forces in the Defence Training Centre of the Ministry of Defence in Poljče near Begunje in the Gorenjska region, revealed a series of interesting facts and also new findings. The participating authors shed light from different angles on the life and work of Rudolf Badjura. Eventually, it was not only reasonable but also justified and necessary to put this extremely interesting Slovenian, patriot, military officer, hiker, mountaineer, skier, teacher and author of the first Slovenian mountaineering and tourist guides in the spotlight because of his many merits for the Slovenian nation in terms of its survival and development.

Key words: Rudolf Badjura, skiing, hiking, mountaineering, tourist literature, journalism, sport tourism

Avditorij v Poljčah z referenti, foto: Herman Berčič

■ Idejna zasnova simpozija

Idejna zasnova navedenega simpozija temelji na zgodovinskih spoznanjih in izhaja iz prizadevanj, da bi ime in osebnost Rudolfa Badjura osvetlili in ohranili kasnejšim generacijam, hkrati pa bi mu s tem izkazali spoštovanje in čast, ki si ju je kot rodoljub, pokončen in zaveden Slovenec tudi zaslužil.

Ideja je vznikla na Pokljuki, ko se je vojaški objekt na predlog Združenja vojaških gornikov Slovenije (2012) poimenoval po Rudolfu Badjuri. Takrat je **brigadir Peter Zupan** med drugim zapisal: »Vojašnica na Rudnem polju je v spominih mnogih slovenskih fantov zapisana kot mesto njihove preobrazbe iz mladeničev v može, za mnoge pa tudi kot začetek pridobivanja njihovih smučarskih znanj. Rudno polje je s svojimi vojaškimi objekti in izvajanimi programi že dolgo zapisano slovenskemu smučanju in uživa ugled v Sloveniji in tujini. Prav uveljavljeni vojaški programi v okviru delovanja Centra odličnosti Slovenske vojske, turno in alpsko smučanje, smučarski tek in biatlon, so programi, ki se bodo razvijali na tem območju tudi v bodoče« (Zupan, 2012).

Z vsem navedenim je v določeni meri povezano tudi delo Rudolfa Badjura, ki sega v same začetke razvoja slovenskega smučanja, pohodništva, planinstva, gorništvaja in turizma. O teh začetkih delovanja je pisal

tudi **dr. Tomaž Pavlin** (Pavlin, 2012), ki je bil eden pobudnikov izvedbe simpozija.

■ Vsebinsko bogati in raznoliki prispevki na simpoziju

Simpozij je s prispevkom »**Poskus biografskega orisa osebnosti Rudolfa Badjura**« pričel **dr. Borut Batagelj (Zgodovinski arhiv Celje) (Batagelj, 2014)**. Zapisal je, da je bil Badjura »vsestranska osebnost, ki je vse svoje javno delo hotel zvezati s širšimi pomeni etike in nacionalnega vprašanja.« Poudarjeno je bilo, da je bil Badjura velik rodoljub in zaveden ter pokončen Slovenec. Poleg tega je dolgoletni poklic turističnega referenta združeval s poletnimi in zimskimi popotovanji ter planinskimi in gornškimi turami. Kot viden turistični delavec takratnega časa je želel storiti mnogo več, kot mu je dovoljeval poklic uradnika oziroma »kar je bilo vezano na njegovo uradniško delo turističnega referenta«.

Avtor je naglasil, da se je »Badjura v zgodovino zapisal predvsem kot pisec številnih vodnikov po naših planinah, smučski organizator in pedagog, tvorec smučarskega in gornškega izrazoslovja in organizator turizma.« Poudaril je, da je »v smučanju prvi spoznal, ne le njegov pomen za razvoj 'narodnega' gospodarstva in zdravega človeka, temveč tudi sredstvo, ki nas Slovence kot narod lahko dvigne.« Avtor je predstavil

tudi njegovo delovanje v okviru jugoslovanske zimsko-športne zveze, organizacijo in izvedbo smučarskih tečajev ter uvajanje smučanja v vojsko. »Vseskozi je mnogo objavljaj in se ukvarjal s kartografijo, svoje delo pa je širil tudi na področje ljudske geografije in imenoslovja.«

Prvi del posveta je bil namenjen tudi predstavitvi Rudolfa Badjura kot vojaka in častnika oziroma osvetlitvi njegove vojaške kariere (**mag. Zvezdan Marković, dr. Blaž Torkar**). Tematsko sta bili predstavitvi zanimivi, vendar pa za bralce revije *Šport* morda nekoliko manj, zato podrobneje tega dela nismo opisovali.

Zelo zanimiv je bil prispevek, ki je **Rudolfa Badjuro predstavil kot Drenovca, gornika in turnega smučarja (dr. Peter Mikša, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta) (Mikša, 2014)**. Mikša je v prispevku na začetku zapisal »Razmere v tistem času in poznavanje pohodništva, planinstva in gorništvaja so že dopuščale spoznavanje sredogorja in visokogorja, torej višjih sten in gora. Vendar pa so bili to še vedno le začetki. Skupina mladih zanesenjakov pa je želela storiti korak naprej in poseči višje v gore, ne da bi pri tem uporabili pomoč in znanje gorskih vodnikov. Rodila se je prva skupina plezalcev, poimenovana Dren.«

Nato je nadaljeval: »Drenovci so bili družba mladih izobražencev iz Ljubljane, skupina, ki ni bila nikoli uradno organizirana, temveč je bila zasnovana kot prijateljska družba. Skupino sta zasnovala predvsem Bogumil Brinšek in Rudolf Badjura, ki sta se začela družiti leta 1906, leta 1908 pa sta okrog sebe že zbrala mlade prijatelje, tako da je družbo sestavljalo približno 14 članov.«

Drenovci so bili v bistvu zanesenjaki, ki jim nekateri v širši družbi niso bili naklonjeni. Spraševali so se, »kdo je ta predrzna mularija, ki se je 'goloroka' lotila številnih sten, med drugim tudi severne triglavske stene.« Različne ture v stene in na gore so načrtovali poleti in pozimi oziroma v vseh letnih časih. Posebej odmevne so bile zimske ture s smučmi, še zlasti za to, ker so jih spremljali odlični fotografski posnetki, tako da so si ljudje v dolini lahko predstavljali kakšne dejavnosti in v kakšnem okolju so se odvijale »tam gori«. Drenovci so z nakupom Zdarskyjevih smuč (z jeklenim stremenom in dolgo palico, 1910, 1911), veliko pridobili. Bolj, kot so napredovali v znanju smučanja, višje cilje so si postavljali, »zato so se s smučmi postopno selili v višje hribe in tako po-

stavili temelje turnemu smučanju pri nas« (Škodič, 2014).

Aleš Guček, univerzitetni diplomirani inženir arhitekture (Združenje vojaških gornikov Slovenije in Zbor učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije), je predstavil za ožje strokovno področje smučanja nadvse zanimiv prispevek z naslovom **»Po smučini spoznaš krmarja«**. V njem razkriva Badjurove začetke delovanja na področju smučanja ter njegov prispevek k razvoju alpske tehnike smučanja in njegovi popularizaciji. Na začetku ugotovi, »da je smučina tista, po kateri je spoznati, kako izkušen je smučar, krmar, kar je trdil Rudolf Badjura«.

Dejstvo je, kot je naglasil avtor, »da smo Slovenci alpsko tehniko smučanja spoznavali od samih začetkov po Mathiasu Zdarkem (1896) in Georgu Bilgeriju (1910)«. V tistem času so namreč »slovenske mladeniče, ki so bili godni za služenje vojaškega roka v avstrijsko-ogrski vojski in so prihajali predvsem iz Gorenjske in Ljubljane, večinoma vključili v smučarske enote.« Temeljni razlog je bil v tem, da so vojaške oblasti verjele, da bodo ti fantje, ki so bili vajeni zimskih pogojev, osvojili tudi osnove tehnike smučanja. To se je tudi zgodilo.

Med navedenimi je bil tudi Rudolf Badjura, ki je kot častnik prav tako spoznaval vojaško vadbo in tehniko na smučeh. Vsa takratna znanja in védenja o smučanju je kot prvi opisal v knjigi *Smučar* (1924). Kot ugotavlja avtor, se je pri tem »oprll na Mathiasa Zdarkskega in poročnika Georga Bilgerija, ki sta napisala številne dopolnjene izdaje knjige o alpski tehniki smučanja.« V tem delu je zanimiva razvojna pot, ki jo je zasnoval in zagovarjal Zdarksky. Ta je temeljila na alpski (plužni) tehniki, kjer je smučar med smučanjem uporabljal le en kolec. Nekoliko drugačno pot pa je obral Bilgeri, ki je bila osnovana na nordijsko-alpski tehniki. Ta je, kot ugotavlja avtor, vključevala »kombinacijo na primernem terenu telemarka in na bolj strmih pobočjih alpsko plužno tehniko ter uporabo sestavljivega kolca, ki ga je bilo moč razstaviti na dve smučarski palici«.

Badjura se je navduševal bolj nad nordijsko-alpsko tehniko, s katero se je seznanil na vojaških smučarskih tečajih pred prvo svetovno vojno. Kot navaja avtor, je vsa svoja takratna znanja, spoznanja in izkušnje s smučarskih terenov strnil v knjigo oz. smučarski priručnik *Smučar*. Bil je prvi, ki je na slovenskem govornem področju pripravil izčrpen smučarski vodnik, v katerem je sis-

Del Badjurovega publicističnega opusa, foto: Herman Berčič

tematično obravnaval vse temeljne sestavine takratnega smučanja. Kot je navedeno v prispevku »je temeljito obdelal tehniko smučanja, smučarsko opremo, smučarske maže, vrste snega, opremo za smučanje itd. Posebno pozornost je posvetil smučarskemu življenju in disciplini, da bi usmerjal smučarje, da ne bi počeli nekaj, kar ne bi bilo všečno tistim, ki so gledali smučarje kot nebodigatreba.« Badjura pa je ob tem del svojih interesov, znanj in sposobnosti usmeril tudi v snovanje smučarske terminologije.

Bolj podrobno pa je Rudolfa Badjuro kot začetnika navedene, slovenske smučarske terminologije predstavila **leksikografinja, specialistka Ljudmila Bokal (ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša)**. Njen prispevek je nosil naslov **»Rudolf Badjura – začetnik slovenske smučarske terminologije«** (Bokal, 2014).

Badjura je bil eden tistih zavednih Slovencev, ki je svoje poznavanje smučanja in želje po uveljavljanju te zanimive in koristne aktivnosti »povezal z domačo besedo in z izvirnimi slovenskimi izrazjem«. Kot navaja avtorica, začetki Badjurovih prizadevanj za »uveljavitev slovenske smučarske terminologije segajo v leto 1920, ko je v nekaj številkah v tedniku *Šport* objavljajl smučko izrazje, ki ga je leta 1921 izdal v samostojni knjžici z naslovom *Smuška terminologija*«. Nato je z izpopolnjevanjem in dopolnjevanjem nadaljeval in po desetih letih (1931) pripravil drugo izdajo v samozaložbi.

Veliko tovrstnega znanja je uporabil tudi v že omenjeni knjigi *Smučar* (1924), kjer je nadgradil in »dopolnil jezikovna prizadevanja in smučarsko terminologijo«. Obsežen smučarski terminološki opus končuje leta 1956 z bloškim starosvetnim smučanjem in besedjem.

Avtorica je zapisala, »da Badjurov jezikovni nazor temelji na sprejemanju domačega izraza in odklanja nižje pogovornega, ki izvira iz nemščine«. In potem nadaljuje: »Njegov popis domačega smučarskega izraza ne temelji samo na danes priznani metodi o izhajanju iz gradiva in rabe besed, ki je značilna za njihovo objavo v zbirkah, pač pa je vire tudi dokumentiral.« Ves čas pa si je prizadeval, da bi v kar največji možni meri uveljavil tudi živo smučarsko izrazje. Tega je skrbno zapisoval v svojo beležnico. Kot je Bokalova zapisala v planinskem vestniku (Bokal, 2014), je »Badjurova beležnica najbolj obogatila prav slovensko smučarsko izrazje, zato Badjuro z vso pravico štejemo za začetnika slovenske smučarske terminologije«. Hkrati z navedenim pa je bil Badjura tudi izvrsten organizator, ki je besede in zapisano v zimskem času nadvse uspešno prenašal na zasnježena pobočja.

V zvezi z Badjurovim organizatorskim delom pa je navedena avtorica zapisala: »Badjura je kot organizator največ prispeval k uveljavitvi slovenskega smučanja. Novodobni šport je nadvse vzneseno označil. Smučarji so mu bili 'poosebljena živahnost, rdečelična veselost in zdravje'. Pripravil

Aleš Guček ob predaji skulpture Vojaškemu muzeju, foto: Herman Berčič

je številne smučarske tečaje, na katerih je prikazoval tisto, kar je pred tem natančno obdelal v knjižicah. S povezavo nazornega pedagoškega in teoretičnega dela je najbolj učinkovito poskrbel za širjenje svojih načel in izrazov v prakso. Tako si je postavil spomenik, ki ga v marsikaterih dejstvih današnji čas še ni presegel.

Dr. Herman Berčič, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport (Združenje vojaških gornikov Slovenije), je podrobneje predstavil še eno od razsežnosti Badjurovega delovanja, ki je bilo povezano s promocijo turizma in posledično tudi s športnim turizmom. Prispevek je nosil naslov »**Rudolf Badjura – pionir razvoja športnega turizma**« (Berčič, 2014). Iz celotnega Badjurovega pisnega opusa izhaja (kar je bilo mogoče ugotoviti pri večjem številu avtorjev), da je bil izjemen poznavalec planinskega in gorskega sveta, pa tudi različnih slovenskih pokrajin. Kot izjemno discipliniran in plodovit pisec je bil tudi začetnik snovanja turističnega slovstva, hkrati pa tudi začetnik športnega turizma. Kot je zapisal avtor, »prav na osnovi njegovih številnih pisni virov lahko pridemo tudi do korenov razvoja pohodništva in planinskega ter gorniškega delovanja na slovenskih tleh, pa tudi do tovrstnega turizma«.

V nadaljevanju pravi: »Sodeč po opisu posameznih poti v različnih Badjurovih vodnikih je pohodništvo, tako kot ga razumemo danes, že dolgo prisotno v slovenskem prostoru. Ni dvoma, da Badjuri, ki je na svoj-

stven način in z izostrenim čutom opisoval različne poti po vsej Sloveniji, tudi na tem ožjem izseku delovanja, lahko pripišemo vlogo pionirja. To pa so hkrati kali razvoja pohodniškega in tudi športnega turizma v Sloveniji. Enako velja tudi za opisovanje planinskih in gorniških poti na nižje vrhove, v sredogorje in tudi v visokogorje. Tudi pri tem se kaže Badjurova pionirska vloga.«

Postavljeno tezo, »da Badjurova dejanja, njegova raziskovanja krajinskih lepot Slovenije in številna njegova dela lahko štejem kot začetek razvoja turističnih dejavnosti in še posebej športnega turizma, lahko potrdimo, tako da najprej osvetlimo športni turizem na tak način, kot ga pojmuje in razumemo danes. Nato pa z ustrežno analizo ter kritično presojo ob upoštevanju razmer takratnega obdobja, torej Badjurovih časov na tem področju, poskušamo opraviti ustrežno primerjavo. Poleg analize Badjurovih del so nam v pomoč tudi posamezne opredelitve športnega turizma, kot jih navajajo sodobni avtorji«. Prav ta pregled je pokazal, da je o tem, kar so zapisali sodobni avtorji o športnem turizmu, na svoj način in s svojimi besedami govoril in pisal ter udeležan v življenju prav Rudolf Badjura.

Dr. Tomaž Pavlin, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, je v razpravi, ki je sledila simpoziju, prispeval nekaj tehtnih misli, zato jih v prispevku posebej objavljamo. Opozoril je namreč na Badjurovo športno plat, športno v pomenu tekmovalnosti, zato

se odpira dvom o njegovi zgolj rekreativni usmeritvi. Kot pravi, »Badjuro najdemo že pred prvo svetovno vojno v športnem klubu Ilirija. Iz ohranjenega arhiva Ilirije izhaja, da se le ta pohvali tudi z Badjurovo zmago v smučarski tekmi leta 1913 v Bohinjski Bistrici. Sledila je prva svetovna vojna, po vojni, ko je Ilirija obnovljala svoje delovanje, pa je računala na organiziranje smučanja in pripravo vadbe, ki bi jo zaupala Badjuru«.

Kot ugotavlja avtor, »Badjuro pozneje, v letu 1921 najdemo v Organizacijskem odboru tekme za državno prvenstvo v smučanju. Sam ni tekmoval, ker je bil takrat star že okoli 40 let. Vzporedno pa je bila med tedanjimi športniki prisotna ideja o ustanovitvi specialističnega smučarskega kluba in verjetno je Badjura na to računal. Ko je Ilirija organizirala smučarsko sekcijo, pa Badjura ni bilo med njimi. Medtem je bil Rudolfov brat Metod med ustanovitelji kluba Skala (1922), ki je v dvajsetih letih poleg 'turistike' intenzivno gojila tudi smučanje. Rudolf se je včlanil, vendar pa dolgo ni ostal član Skale, ker se je razšel z vodstvom. Bil pa je vse do tridesetih let organizator smučarskih tečajev«.

Avtor si je zatem zastavil vprašanje, ali je bil na drugi strani Badjura tudi Sokol? Na to odgovarja: »V ohranjenem arhivu Ljubljanskega Sokola se najde tudi Badjuro, vendar le poziv Sokola naj plača članarino za določeno leto. Sokol je pričel intenzivneje uvažati smučanje v svoje vrste v tridesetih letih, vendar pa v arhivu Ljubljanskega Sokola hranjenega v Arhivu Republike Slovenije, Badjuro kot smučarskega učitelja, nisem našel. Vsaj do sedaj ne, kolikor gradiva sem pregledal. Res pa je, da nisem pregledal še vsega. Moramo pa ob tem upoštevati dejstvo, da je šel Badjura takrat že proti petdesetim letom in na površje so prišle nove generacije.«

Ob koncu je poudaril, »da se je Badjura navdušil nad smučanjem in športom oz. tekmo, sicer bi ostal v vrstah »družabnih« smučarjev«, kot so npr. pri Iliriji označevali rekreativce (rekreativne športnike). Tudi Skala je bila usmerjena v dosežke, najsi bodo plezalni ali smučarski«. In Badjura je temu sledil.

Prof. Stane Kocutar (RTV Slovenija, Radio Maribor) je predstavil prispevek »**Domoljubje v slovstvu Rudolfa Badjura**« (Kocutar, 2014). Iz številnih Badjurovih del, planinskih in turističnih vodnikov ter drugih zapisov je mogoče ugotoviti njegova prizadevanja za ohranjanje jezika in sloven-

stva, prav tako pa tudi za ohranjanje krajinskih in naravnih lepot ter bogastev. Avtor je zapisal, da skozi celotni opus »spoznavamo Rudolfa Badjuro kot čutečega in predanega rodoljuba«. Od vsega začetka je z vso svojo osebnostjo predano služil domovini. V domačem naravnem okolju je vsrkaval naravne lepote, kasnejše vojaške izkušnje pa je v celoti izkoristil za obrambo ozemlja in dežele, ki jima je pripadal. Njegovo pionirsko planinsko in turistično slovstvo (planinski in turistični vodniki) je v celoti naravnano na ohranjanje in promocijo vsega, kar je bilo slovenskega.

Tudi prispevek prof. Matjaža Geršiča in dr. Blaža Komaca (ZRC SAZU, Geografski inštitut Antona Melika) z naslovom »Geografski opus Rudolfa Badjure« (Geršič, Komac, 2014) je bil sicer zanimiv, vendar pa za naše strokovno področje nekoliko manj, za to ga kot še nekatere druge nismo podrobneje predstavili.

■ Zaključki

Simpozij o Rudolfu Badjuri je razkril več razsežnosti njegove osebnosti, tako da je v času, v katerem je živel, veljal za izjemno prodornega, visoko discipliniranega in plovitega pisca, ki je večino tega, kar je zapisal, udeležal tudi v življenju. Izkazalo se je, da je bila upravičena široka obravnava tega znamenitega slovenskega rodoljuba in pokončnega človeka. V začetni zasnovi naj bi bil poudarek predvsem na Badjuri kot razgledanemu vojaku in častniku (tudi Maistrovemu borcu), kasneje pa je prevladala zamisel, da bi njegovo osebnost, delo in delovanje obravnavali z več različnih strokovnih zornih kotov. V zaključkih so med drugim navedene tudi misli iz prispevkov posameznih avtorjev.

Badjurovo delo je izhajalo iz želje po emancipaciji slovenskega jezika in naroda. V bistvu je deloval kot »polihistor«, ki je vse, o čemer je pisal, praktično preizkusil, prehodil in poslušal ljudski glas. Hkrati iz njegovega slovstva veje domoljubje. V zgodovinskem izročilu smučanja je prepoznal naboj, ki preko izrazoslovja in gojenja smučanja kot množične oblike zimskega turizma pokaže nov slovenski karakter in ga oddalji od koncepta, da so Nemci tisti, ki so »kultivirali« pretežno slovensko poseljene dežele.

Rudolf Badjura je pomembno zapuščino zapustil prav na področju smučanja. Trdil je, da je smučina tista, po kateri je spoznal, kako izkušen je smučar oziroma krmar.

Njegov pisni smučarski prvenec »Smučar«, v katerem je strnil svoja takratna teoretična in praktična znanja ter spoznanja, je bil temelj kasnejšega razvoja alpskega smučanja na slovenskih tleh. Vidna pa so bila tudi njegova prizadevanja za uveljavitev slovenske smučarske terminologije. Vendar pa Badjura ni bil zgolj rekreativni smučar, preizkušal se je tudi na tekmovanjih. Hkrati z navedenim pa je bil tudi Drenovec, gornik in turni smučar. Drenovci so kot drzni mladci v slovenskih gorah napravili viden premik in marsikatero steno »odvzeli« nemškimi alpinistom ter tako preprečili ponemčevanje slovenskih gor.

Na osnovi predstavljenih dejstev in argumentiranih navedb lahko Rudolfa Badjuro upravičeno štejeemo tudi za začetnika razvoja pohodniškega, planinskega in gorniškega turizma ter posledično športnega turizma v Sloveniji. Bil je uspešen »oglaševalec« in pobudnik navedenih aktivnosti med ljudmi v vseh letnih časih, še posebej pozimi. S pokončnostjo in svojim lastnim zgledom je bil prepoznaven in prvi med enakimi v svojem času, ko je šlo za uveljavljanje pohodništva ter planinske in gorniške dejavnosti, posebej v povezavi s turizmom.

■ Literatura

1. Batagelj, B. (2014). Poskus biografskega orisa osebnosti Rudolfa Badjure. V: Kavar, J. (ur), *Simpozij Rudolfa Badjure – Bilten*, str. 2–3. Poljče: Združenje vojaških gornikov Slovenije, Večnacionalni center odličnosti za gorsko bojevanje Slovenske vojske.
2. Berčič, H. (2014). Rudolf Badjura – pionir razvoja športnega turizma. V: Kavar, J. (ur), *Simpozij Rudolfa Badjure – Bilten*, str. 9–12. Poljče: Združenje vojaških gornikov Slovenije, Večnacionalni center odličnosti za gorsko bojevanje Slovenske vojske.
3. Bokal, L. (2014). Rudolf Badjura – začetnik slovenske smučarske terminologije. V: Kavar, J. (ur), *Simpozij Rudolfa Badjure – Bilten*, str. 8–9. Poljče: Združenje vojaških gornikov Slovenije, Večnacionalni center odličnosti za gorsko bojevanje Slovenske vojske.
4. Bokal, L. (2014). Smučar, krajepisec in organizator. Rudolf Badjura (1881–1963). *Planinski vestnik*, 114 (1), 8–10.
5. Geršič, M., Komac, B. (2014). Geografski opus Rudolfa Badjure. V: Kavar, J. (ur), *Simpozij Rudolfa Badjure – Bilten*, str. 13–14. Poljče: Združenje vojaških gornikov Slovenije, Večnacionalni center odličnosti za gorsko bojevanje Slovenske vojske.
6. Guček, A. (2014). Po smučini spoznaš krmarja. V: Kavar, J. (ur), *Simpozij Rudolfa Badjure – Bil-*

ten, str. 7–8. Poljče: Združenje vojaških gornikov Slovenije, Večnacionalni center odličnosti za gorsko bojevanje Slovenske vojske.

7. Kocutar, S. (2014). Domoljubje v slovstvu Rudolfa Badjure. V: Kavar, J. (ur), *Simpozij Rudolfa Badjure – Bilten*, str. 12–13. Poljče: Združenje vojaških gornikov Slovenije, Večnacionalni center odličnosti za gorsko bojevanje Slovenske vojske.
8. Markovič, Z. (2014). Vojski države SHS in kraljevine SHS ter nadporočnik Rudolf Badjura. V: Kavar, J. (ur), *Simpozij Rudolfa Badjure – Bilten*, str. 3–5. Poljče: Združenje vojaških gornikov Slovenije, Večnacionalni center odličnosti za gorsko bojevanje Slovenske vojske.
9. Mikša, P. (2014). Rudolf Badjura – Drenovec, gornik in turni smučar. V: Kavar, J. (ur), *Simpozij Rudolfa Badjure – Bilten*, str. 6. Poljče: Združenje vojaških gornikov Slovenije, Večnacionalni center odličnosti za gorsko bojevanje Slovenske vojske.
10. Pavlin, T. (2012). Poimenovanje poključke vojašnice po Rudolfu Badjuri. *Šport mladih*, 20 (180), 6–7.
11. Škodič, D. (2014). Slovenski fantje, ki so rusili stare nazore. Drenovci. *Planinski vestnik*, 114(1), 4–7.
12. Torkar, B. (2014). Vojaška kariera Rudolfa Badjure. V: Kavar, J. (ur), *Simpozij Rudolfa Badjure – Bilten*, str. 5. Poljče: Združenje vojaških gornikov Slovenije, Večnacionalni center odličnosti za gorsko bojevanje Slovenske vojske.
13. Zupan, P. (2012). *Badjurova Poključka – poimevanje vojašnice slovenske vojske na Rudnem polju*. Internetna stran ZVGS (Združenja vojaških gornikov Slovenije).

dr. Herman Berčič, prof. v pokoju
e-naslov: herman.bercic@gmail.com